

תולדות

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 606 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 493 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל א' כסלו תשפ"א

תולדת - תוכן ענייני הפרשה

999 ה'תשפ"א

- א. תפילת יצחק ורבקה לבנים. לידת יעקב ועשו, אופיים ומעשיהם, (ונבואת עתידם קודם הלידה) (כה, יט - כח).
- ב. עשו מוכר את הבכורה ליעקב תמורת נזיד עדשים (כה, כט-לד).
- ג. ויהי רעב בארץ, יצחק הלך לארץ פלשתים, (הסמוכה לא"י) השגחת וברכת ה' שהיתה לו שם (פרק כו).
- ד. יצחק (בדרך אביו) חופר בארות מים (חסד לעולם).
- ה. בקשת יצחק מעשו שיביא עבורו סעודה מיוחדת ובתמורה לכך יברכו. רבקה ברוח הקודש שומעת מהדבר ושולחת את יעקב עם תבשילים אל יצחק לפני שעשו מספיק לעשות זאת, יעקב מתברך, ואח"כ מגיע עשו ומבקש ברכתו. יצחק מסרב ושומע שעשו מכר את בלרתו (אותיות ברכתו) ליעקב וכך מסכים יצחק סופית לברכה שברך את יעקב. עשו לוקח אשה נוספת (שלישית) מבנות ישמעאל (כז, א-מ).
- ו. שנאתו של עשו ליעקב ורצונו להרגו עקב נטילת הברכות (כז, מא - מו).
- ז. יצחק ורבקה שולחים את יעקב בנס לפדן ארם, לברוח מעינו של עשו ולמצוא אשה (כה, א - ה).

ויַחַד יִצְחָק חֲרָה גְדֻלָּה עַד מְאֹד (כו, לג)

למה חרד יצחק, אמר: שמא עוון יש בי, שברכתי קטן לפני גדול ושניתי סדר היחס. התחיל עשו מצונח (שם לו): "הכי קרא שמו יעקב, ויעקבני זה פעמים".
 אמר לו אביו: מה עשה לך? אמר לו (שם לו): "את בְּכֻרְתִּי לָקַח, וְהִנֵּה עָתָה לָקַח בְּרָכְתִּי". אמר: בכך הייתי מצר וחרד, שמא עברתי את שורת הדין. עכשיו לבכור ברכתי, "גם בְּרוּךְ יְהִי" (רש"י בראשית כז, לו).

מי מסוגל להבין את עשו... הוא בא מן השדה והוא עייף, וחומד את נזיד העדשים. כשהוא מתבקש לשלם תמורתו בבכורה, החל לחרף ולגדף את העבודה שבבכורים (בראשית רבה סג, ג), וצחק צחוק גדול על אחיו התמים, שמחשיב את הבכורה ומוכן לתת תמורתה נזיד עדשים (שם, יד), וכעת, שיעקב אבינו השתמש בזכות הבכורה לקבל את הברכות, מתמרמר הוא על 'רמאותו'... אבל כזה הוא הטבע האנושי. שמעתי מעשה בדיין ירא שמים, שידע שאסור לקחת שוחד. והחליט לקחת שוחד בשינוי. לתובע ייחד את הנעל הימנית, ולנתבע את הנעל השמאלית. לפני הדין היה מחליף את נעליו בנעלים שבחדר המבוא, לראות באיזו מהן טמנו תכריך שטרות. ואם בשתייהן, איזו מפריעה יותר להליכה. יום אחד תחב רגליו, והימנית בקושי נכנסה. מצא סמוכין למכביר להצדיק את התביעה, ופרכות לכתות גרסת הנתבע. לאשרו, מעולם לא נכשל, תמיד נתן הצד הצודק את השוחד. יצא התובע וכל תאותו בידו, והדיין צלע החוצה וחלץ את החפיסה מנעלו, והנה היא תכריך נירות בעלמא.

"איזו שחיתות", רטן. "איזו רמאות!" אין אמון בבני אדם... זהו שאמרו, שאין האדם רואה נגעי עצמו. הוא נוטל שוחד, ומעייניו ברמאות הזולת... [הגדת]

מאת א"פ

כתוב בפרשה (כה, יט): "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק".

וברש"י: "על ידי שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, וזהו שכתב כאן יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק", עכ"ל.

אמר רבי משה שטרנבוך שליט"א: ודקדק מו"ר הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל, שלא נאמר "רשעי הדור" אלא "ליצני הדור", וביאר בזה, שכדי לומר ששרה נתעברה מאבימלך היו צריכים להשתמש דווקא בכח הליצנות - שבכוחה למשוך גם בדברים של הבל, אבל אם היו באים לשכנע בדברי שכל וטעם לא היו מצליחים להשפיע על הציבור לקבל את דבריהם, שהרי זהו רחוק מאוד לומר שהנס נעשה דווקא לאבימלך ולא לאברהם הצדיק שהיה כבר מלומד בניסים, ומה עוד שגם לדבריהם עדיין נשאר הנס בתוקפו ששרה בת תשעים ילדה, אבל על ידי כוח הליצנות אפשר למשוך את לב האדם ולעשות צחוק אף בדברים שאין בהם שום טעם על פי שכל (וכן הוא באמת דרכם של בעלי לשון הרע ומוציאי שם רע שמוסיפים בדבריהם ליצנות וקלות ראש כדי למשוך את לב השומעים להאמין לשקריהם), והוסיף מו"ר זצ"ל שהליצנים גרועים מהאפיקורסים, שהאפיקורסים מוכנים לפעמים לשמוע כשבאים להוכיחם, אבל הליצנים אינם פתוחים לשמוע טענות, אלא שקועים בתוך הליצנות, ומתלוצצים מהמוכיח ומבטלים את דבריו. וסיפר הרב זצ"ל שתחילת הקלקול בישיבת וואלז'ין היה על ידי קבוצה קטנה של בחורים שלמדו תורה והתלוצצו, ובכח הליצנות הם עקרו את האמונה מלב השומעים, עד שקלקלו רבים מבני ישיבת וואלז'ין השם ירחם, ועוד אמר, שכל כוחם של המשכילים ברוסיה ובפולין היה ע"י כח הליצנות, כי על פי שכל לא היו יכולים לפעול כלל, ופתחו בדברי ליצנות ועל ידי זה הכניסו ארס בליבות השומעים שחדר אליהם לאט-לאט עד שהפך אותם לגמרי.

כמה יש להזהר מליצנות, שהיא מביאה את האדם לידי קלות ראש, וע"י האדם חי בלי אימה ופחד מיום הדין, ובזמן קצר מתקלקל ה' ירחם, ולכן יש להיזהר מאוד לא להצטרף לחבורת בני אדם המדברים דברים בטלים על ליצנות, שהליצנות מושכת את האדם לאט-לאט, עד שלבסוף הוא פורק לגמרי עול מלכות שמים ומגיע לבאר שחת.

והנה לאחרונה לא די בכך שישנה הסתה פרועה מצד פוליטיקאים ואנשי תקשורת כנגד הדת, כמה לה תוכנית טלוויזיה בערוץ הציבורי (כאן 11) ששמה "היהודים באים" עם "מיטב" השחקנים, ששמה ללעז ולקלס את תורת ישראל. והתוכנית עוד מתפארת בליצנות על אבותינו הקדושים, הרי אין דרך לרמוס את תורת ישראל אלא ע"י ליצנות! אוי לבושה שבמדינה היהודים רומסים את הדבר שהחזיק את עם ישראל לדורותיו היא התורה הקדושה ואת אבותינו הקדושים.

אומרת הגמרא (סוטה מב.): "אמר רבי ירמיה בר אבא: ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה: כת ליצים, וכת חניפים, וכת שקרים, וכת מספרי לשון הרע. ואומר דוד המלך ע"ה (תהלים א): "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֶצְת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד וּבְמַשֵּׁב לְצִיִּים לֹא יָשֵׁב". וישמע החכם ויוסיף לקח.

"וַיַּעֲתֶר יַצְחָק לְה' לְנֹכַח אֲשֶׁתוֹ פִּי עֲקָרָה
היא" (כה, כא)

עקרות - מניעת שייכות עם הדורות הקודמים

רגילים אנו להזכיר את ג' האבות ואת ד' האימהות בנשימה אחת, אולם אם נתבונן בפסוקים נמצא כי בנקודה מסוימת היה ביניהם הבדל גדול. שכנשאל האם אברהם אבינו היה עקר, או שבדך הטבע יכול היה ללדת? לכאורה אברהם אבינו לא היה עקר, שהרי נולד לו ישמעאל. אולם הפסוקים מוכיחים להפך, שהרי שרה אמרה לאברהם (טו, ה): "חֲמָסִי עָלֶיךָ. ופרש"י: "חֲמָסִי עָלֶיךָ - חמס העשוי לי, עליך אני מטילה העונש. כשהתפללת להקב"ה (טו, ב): "מה תַּתֶּן לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עִירִי", לא התפללת אלא עליך, והיה לך להתפלל על שנינו". אברהם היה אפוא עקר, ושרה אמנו - אשתו, בוודאי אף היא היתה עקרה, כנאמר בפסוק (יא, ל) "וַתְּהִי שְׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וְלָדָּה". ומה עם יצחק? ובכן, הנה פסוק מפורש הוא: "וַיַּעֲתֶר יַצְחָק לְה' לְנֹכַח אֲשֶׁתוֹ פִּי עֲקָרָה היא, וַיַּעֲתֶר לוֹ ה' וַתֵּהָרֶה רַבֶּקָה אֲשֶׁתוֹ". הרי לנו שיצחק אבינו התפלל לה' על רבקה אשתו כי עקרה היא, והיינו שהוא לא היה עקר, אלא רבקה לבדה. [אמנם כל זאת לפי פשוטו של מקרא,

אבל בגמרא יבמות (ס"ד. טז) מבואר שיצחק אבינו גם היה עקר. בדור הבא, יעקב, רחל ולאה - יעקב אבינו לא היה עקר. רחל אמנו - היתה עקרה, ומה עם לאה? אף היא עקרה היתה, כמפורש בפסוק (כט, לא): "וַיֵּרָא ה' כִּי שְׂנוּאָה לָאָה וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ", הרי לנו שיעקב לא היה עקר, ואילו שתי נשותיו, רחל ולאה, עקרות היו. נמצא, כי מבין האבות הקדושים, רק אברהם אבינו היה עקר, בעוד האימהות היו עקרות כולן. שאלו המגיד מדובנא וה"בן איש חי": מדוע אמותינו היו עקרות, בעוד רוב אבותינו לא היו עקרים? ומתרצים: למעשה, אנו מיחסים את עצמנו בדרך כלל לאברהם אבינו, שהיה אבינו הראשון. מדוע אנו מתייחסים דווקא אל אברהם אבינו? ומה עם האבא שלו תרח? הלא בדיוק כמו שאברהם הוא ה'סבא רבא' שלנו, גם אביו הוא ה'סבא רבא' שלנו! ומה עם הרן, האבא של שרה? מדוע הוא אינו נחשב לסבא שלנו? הלא הקרבה שלנו אליו אינה פחותה בהרבה מקרבתנו לאברהם אבינו ולשרה אמנו!

התשובה היא: איננו מתייחסים אל תרח מאחר ולא באנו לעולם מכוחו! על פי דרך הטבע לא אמורים להיות לאברהם אבינו ילדים כלל, שהוא היה עקר! מצד דרך הטבע לא היתה אמורה להיות המשכיות לתרח דרך אברהם אבינו. לפיכך, אנו צאצאי אברהם אבינו בדרך נס, ואיננו מתייחסים אלא אחריו! כך גם באשר לשרה אמנו. בדרך הטבע לא היו אמורים להיות לשרה ילדים, כך שלהרן אביה לא היה עתיד להמשכיות דרך ענף זה של שרה.

כאשר נולד לשרה בן בדרך נס, אין לכך כל קשר להרן אביה, ולפיכך הם אינם מתייחסים אחריו כלל! הנס שנעשה לאברהם ולשרה, כשנולד להם יצחק בהיותם בני תשעים ומאה שנה, אינו שייך כלל אל הדורות הקודמים.

זוהי התחלה חדשה, התחלה של כלל ישראל, שאין לה שום קשר עם העבר, דווקא משום כך ברא הקב"ה את אברהם ושרה כשהם עקרים, כדי שלא תהיה כל שייכות לצאצאיהם עם הדורות הקודמים!

יצחק, לעומת זאת, היה בנם של אברהם אבינו ושרה אמנו. את השושלת הזו, רצה הקב"ה לשמר, ולפיכך לא ברא את יצחק כשהוא עקר, אלא בראו בר בנים, כדי שיהיה ברור שהבנים שייולדו לו, הנם חלק משושלת הדורות המתחילה באברהם אבינו!

רבקה, לעומת זאת, היתה בתו של בתואל הארמי... את השושלת המתחילה מבתואל - בוודאי צריך היה לנתק ולקטוע, לפיכך ברא הקב"ה את רבקה כשהיא עקרה, כדי להבהיר כי לזרעה של רבקה אין כל קשר לאבותיה, שזרע זה לא נולד מכוחם, אלא בדרך נס ובתורת התחלה חדשה. וכך גם הלאה בדור הבא. את זרעו של יעקב אבינו, בנם של יצחק ורבקה, ישנו ענין לשייך אל שושלת אבותיו, ולפיכך יעקב לא נולד עקר, כדי שיהיה ברור לכל כי זרעו אחריו - מכוחם של יצחק ורבקה בא לעולם. אולם רחל ולאה, הלא היו הן בנותיו של לבן, ואת השושלת הזאת - עדיף לנתק, ולכן נבראו רחל ולאה עקרות, להבהיר כי זרען אינו משתייך לאביהן כלל, אלא כל כלו זרע קודש, שנולד בנס מהשמים! ובזה מבאר ה'בן איש חי' את הפסוק בברכת בלעם (במדבר כג, ט): "כִּי מֵרֶאשׁ צָרִים אָרְאָנוּ וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנוּ, הֵן עִם לְבָדָד יִשְׁכַּן וּבְגוּיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב". וכך אומר המגיד: ה"צָרִים" - הם האבות הקדושים. ה"גְּבָעוֹת" - הן האימהות.

הקב"ה יצר את 'ראש צורים' - את אברהם, שהיה ראש האבות, כשהוא עקר, וכך גם את ה'גְּבָעוֹת' - האימהות כולן, וזאת כדי שנהיה אנו 'עם לְבָדָד יִשְׁכַּן וּבְגוּיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב'! כדי שלא נתייחס אחרי סבא נחור, וסבא בתואל או לבן, אלא נהיה עם לבדד שאינו נחשב בגויים כלל!

ע"פ יסוד זה ביאר רבי ראובן שפירא שליט"א: הנה מצינו בנביא שחנה היתה עקרה, והתפללה לה' (שמואל א' א, יא): "וַתֵּדַר נָדָר וַתֹּאמֶר ה' צַב־אוֹת אִם רָאָה תִרְאָה בְּעֵינַי אֲמַתְךָ וּזְכַרְתִּנִּי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמַתְךָ וְנִתַּתְהָ לְאֲמַתְךָ זָרַע אֲנָשִׁים וְנִתַּתִּיו לָהּ כֹּל מִי חַיִּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ". ואכן, כשנולד בנה שמואל, נאמר (שמואל א' א, כד): "וַתַּעֲלֶהּ עִמָּה כַּאֲשֶׁר גָּמְלָתָהּ". ובגמרא (ברכות לא:) מצינו, שבתחילה, כשהביאה חנה את שמואל בנה אל עלי, הורה עלי להביא כהן כדי לשחוט את הפר שהביאה חנה, ושמואל הקטן, שהיה בן שנתיים בלבד, התערב ואמר כי הכהן מיותר, ששחיטה כשרה בזר. והביא שמואל ראייה מהפסוקים, ואכן עלי הסכים עמו, אולם הבהיר כי מאחר והורה הלכה בפני רבו, הרי שמחויב הוא מיתה. בשלב זה התנפלה חנה לפני עלי ובקשה כי יחוס על בנה, כאשר היא מסרבת להצעתו של הכהן הגדול להרוג את בנה זה ולהעתיר לפני היושב במרומים כי ייתן לה בן אחר תחתיו, משובח ונעלה ממנו. "אֵל הַנֶּעַר הִזָּה הִתְפַּלְלָתִי! טענה חנה, ולבסוף קיבל את בקשתה ומחל על כבודו. אלא שיש לשאול: אם היה ביכולתו של עלי למחול על כבודו ולמנוע את עונש המוות משמואל, מדוע לא עשה כך? אלא שיש נתון אחד אותו עלינו להביא בחשבון... מי היה הסבא של שמואל. ובכן הסבא שלו הרי היה קרח! הרי זו הסיבה מחמתה יצא קרח לחלוק, שראה שושלת גדולה יוצאת מחלציו, ששמואל שקול כנגד משה ואהרן! לפיכך, כשראה עלי ששמואל מורה הוראה בפניו, התעורר בלבו חשש שהוא מושפע מראש השושלת - מקורח, שהיה בעל מחלוקת! אם בגיל שנתיים מורה הילד הוראה בפני רבו, מי יודע מה יעשה כשהיה בן עשרים?! לכן, בקש עלי להרוג את הנער, ולהתפלל על אמו לזרע אחר נקי מהשפעות שליליות שמקורן בעבר, אולם חנה סרבה, כי אופיו של בנה אינו נובע מקשרי המשפחה עם קרח זקנו, שהיא עקרה היתה, ועקרותה שברה שושלת הדורות! חנה הבהירה כי אין כל קשר בין הילד לקרח, ועלי קיבל את טענתה וחס על שמואל, שיצא נביא בישראל.

[ע"פ 'זמנתוק האור']

מוקנים אתבונן - רבי יעקב יהושע פאלק זצ"ל

לפני 318 שנים, בג' בכסלו ה'תס"ג, חווה הרב יעקב יהושע פאלק אסון נורא: אמה ובתו התינוקת, נספו באסון מחריד. 10 עובדות על הרב יעקב יהושע פלק זצ"ל, על האסון שפקד אותו, על הבטחתו ונס הצלתו.

1. הרב יעקב יהושע פלק זצ"ל (כ"ח בכסלו ה'תמ"א - 1756, י"ד בשבט ה'תקט"ז - 1680) היה הרב של לבוב, ברלין ופרנקפורט על המיין, פרנס העיר וראש ישיבה. מחבר סדרת ספרי "פני יהושע" על התלמוד הבבלי.

2. הרב פאלק נולד בקרקוב לאביו רבי צבי הירש, שהיה חבר בית הדין בעירו, ולאמו מרים בת הרב אברהם הלוי, חתן רבי יהושע העשיל בעל "מגיני שלמה", שעל שמו נקרא הרך הנולד - יהושע. השם יעקב נוסף לו בעקבות מחלה.

3. שושלת בית דוד: משפחות רבניות רבות מתייחסות לפני יהושע, והפני יהושע הוא צאצא של מחבר "מגיני שלמה", ומחבר "מגיני שלמה" היה מיוחס לפי הקדמת ספרו לרבינו תם, סבו רש"י, ובהמשך לרבי יוחנן הסנדלר ולדוד המלך.

4. בג' בכסלו ה'תס"ג נספו אשתו הראשונה, אמה וסבה וכן בתו הקטנה, גיטל, אותה הוא מגדיר "אחת היא לאימה וחיבה עלי ביתר שאת".

5. בהקדמה לספרו "פני יהושע" הוא מספר על האסון בלשונו המיוחדת: "פתע פתאום היתה מעיר לגל הפוכה כמו רגע לא חלו בה ידיים וקול זעווה לא שמענו, כי אם קול הבערה יצאה לחלק, ומראה אש הגדולה והמתלקחת אשר עלה בארמנותינו ובחלונינו ע"י כמה חביות גדולות ונוראות מלאים פלוור שהיה לשריפת אש עד שנהרסו הבתים ממגורותם כמה בתים גדולים ובצורות חומה עד לשמים הושפלו עד לעפר ערו עד היסוד בהן ונהרגו כ-36 נפשות קדושות מישראל".

6. הרב פאלק עצמו נותר בביתו, כשגל הריסות נורא מעל ראשו. "וגם אנכי הייתי מן הנפילים... ובאתי בעמקי מצולה בארץ התחתית ממש כבתוך המכבש מחמת כובד משא הגלי גלים שנפלו עלי וקורות בתינו יותר מקורות בית הבד... ומתיירא הייתי שלא יעשה ביטי קברי לנסקלין ולנשרפין לנהרגין ונחנקין, עלי היו כולנה ארבעתן כאחת, ודין ארבע מיתות לא בטלו ממני. זאת ועוד אחרת שקורות הבית רהיטיו ועציו ואבניו נדמו עלי כעדים גמורים, אמרתי פן יפגעו בי להיות יד העדים בי בראשונה להמיתני".

7. הרב פאלק מוסיף ומספר כי בעת פחד המוות שאחז בו, פנה בתחינה לבורא עולם ונדר שאם יינצל, ישקיע את חייו ללימוד התורה בעיון גדול.

כה דבריו: "אז אמרתי עודני בתוך הגל, אם יהיה אלוקים עמדי והוציאני מן המקום הזה לשלום ויבנה לי בית נאמן להרבות גבולי בתלמידים, לא אמנע עצמי מכותלי בית המדרש ולשקוד על דלתי העיון בסוגיית הש"ס ופוסקים וללון בעומקה של הלכה, אף לינות הרבה בענין אחד".

8. מיד כשסיים את נדרו נפתח בפניו שביל בין העמודים שקרסו. כה דבריו: "אני טרם אכלה לדבר הדברים אל לבי, שמע ה' בקול עניי ונתן לי מהלכים בין העמודים כמין שביל ממש נעשה לי ויצאתי בשלום בלי פגע, וחבל לא הוה בי. אז ידעתי נאמנה כי מה' היה הדבר ממש במקום שאין מצילין, ומאז והלאה השמתי הדברים אל לבי שיהא עיקר לימודי בדבר הלכה בסוגיית הש"ס ופוסקים".

9. לאחר שניצל, קיים את נדרו ועסק כל חייו בלימוד התורה והשקיע את כל כוחו בעיון בלימוד סוגיות הש"ס והפוסקים, ואת דבריו העלה על גבי ספרו הידוע בשם - "פני יהושע" הוסיף וסיפר בהקדמה זו שלפני שכתב את ספרו חזר על הש"ס 36 פעמים, כמניין ההרוגים באותו האסון.

10. חיבורו הידוע "פני יהושע", כולל חידושים על הש"ס כולל ארבעה חלקים. הספר מבאר את סוגיות הש"ס על-פי גדולי המפרשים, בעיקר התוספות ורש"י - שהמחבר היה מצאצאיהם. הביאור נעשה בשיטת העיון, החקירה, הסברה והפלפול. אופיינית לחיבור זה הירידה לפרטי הפרטים של כל סוגיה. ספרו כולל חידושים על מסכתות רבות.

"עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב חַמַּת אַחִיךָ" (כו, מד)

מעשה מופלא שסיפר הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל (והיה מקדים שהסיפור שעומד לספר הוא מסמר שיער): מעשה ביהודי שהיה רגזן באופן מיוחד, וזה הרע לו מאוד בחייו (שהרי הרתחנים חיייהם אינם חיים. פסחים ק"ג:), ומחמת כן לא היה נסבל, לא בביתו, לא עם ידידיו ורעיו, ולא ידע היאך להיגמל ממחלת הכעס הנוראה. הלך היהודי למרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי, הסטייפּלר זצ"ל, ותינה את צערו הגדול. שאלו הסטייפּלר, כיצד נְסִתָּה לעבוד על זה, והלה השיב שעשה כבר את כל העצות שבעולם ולא הועילו. אמר לו הסטייפּלר שיש עצה שיתכן ותגמול אותו, אך זה רק בתנאי שיביט בפניו חמש דקות בלא הפסק והיסח הדעת כלל... האיש קיבל זאת בשמחה (כי מי לא חפץ להסתכל על פנים של צדיק גדול שכזה).

והנה, רבינו הסטייפּלר התחיל בפניו הקדושות והעדינות לעשות פרוצופים שונים ומשונים, עין אחת למעלה ואחת למטה, והראה לפתע פנים זועפות, מלאות חימה, וכך שינה מצג פני קודשו במבטים המביעים כעס ורתחה... והאיש עומד משתומם לנוכח המראה הכל כך חריג, אך כיון שהיה מחוייב להסתכל חמש דקות ברציפות, לא הזיז עינו מפניו הקדושות של מרן זצ"ל, והיה זה עבורו סיוט בל יתואר... חלפו חמש דקות, והרב חזר לתואר פניו הרגילות, וכאן אמר לאיש: 'דע לך, כך נראה אדם כועס', (דהיינו רצה רבנו הסטייפּלר הקדוש להראות לו כביכול את עצמו ב'מראה' - ראה כיצד אתה נראה כשאתה זועם...). סיפר אותו יהודי, שמחזות אלו מלווים אותו כל החיים, וכאשר עומד לכעוס, הוא נזכר בהם מיד, ונמנע מן הכעס. [ופריו מתוק]

עתה נביא את דברי ה'פלא יועץ' בעניין הכעס: ידוע חֲמָר הכעס, כמה החמירו בש"ס ובזהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל תסמר שערות אנוש. ולפי חֲמָר שבו, האיש החפץ חיים ויש לו טבע ומידת הכעס לו בכח יגבר ברוב עוז ותעצומות לגדר בעצמו גדרים וסייגים למשוך עצמו ולהציל נפשו מרדת שחת, ובתחבולות יעשה מלחמה שלא לבוא לכלל כעס. והגדר הגדול שירשום בכתב וילקט כל מאמרי רבותינו זכרונם לברכה בש"ס ומדרשים וזהר הקדוש ודברי האר"י ז"ל, ויהיו לזכרון בעיניו, ובהם יהגה מדי יום יום למען יירא ויפחד ויחזור לאחוריו וירגיז יצר הטוב על יצר הרע, אי אזל מוטב, ואם לאו יקנס עצמו על כל פעם שכועס במעות או תעניות, ואם לא יוכל עצור ברוחו מלכעוס, על כל פנים ישמר לפיו מחסום מלדבר בשעת כעסו מוטב עד רע, ויהיה כחרש לא ישמע וכאלם לא יפתח פיו. ואם ידבר, יהיה בקול נמוך ובדברי רצוי, ואף אם לבו בוער כאש, וחמתו בערה בו, לעצר במלין יוכל, ואז יהיה הכעס עקר, שאינו עושה פרות, כי ידוע שעברת הכעס גוררת עברות רבות ורעות, כגון אש המחלקת, וילבש קללה, וכהנה רעות רבות; והשתיקה בעת הכעס כמים לאש. וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה (חולין פט.) על פסוק תִּלְהָ אֶרְץ עַל גְּלִי מָה (איוב כו, ז) שאין העולם מתקיים אלא על מי שבולם פיו בשעת מריבה.

ויתן אל לבו איך יכעס על זולתו שגמלו רעה, ולא יכעס על עצמו, שגורם רעה לנפשו, ומנפש ועד בשר יכלה בכעסו. ויחשב מה הוא ומה חייו, ושהכבוד והקלון וכל ענייני העולם הזה הכל הבל, הבל הבלים, מעשה תעותעים, ושאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן גוזרין עליו מלמעלה (חולין ז:).

׳ותלך לדרש את ה׳...׳ (כה, כב) - סיפור

סיפר הרב ישראל מאיר לאו שליט"א: כשהחלו רוחות המלחמה לנשב באירופה, ניסו רבים לברוח ולמלט את נפשם. אולם באחת הישיבות הקדושות בפולין, לא נאות ראש הישיבה לחשוב על שום דרך מילוט שתחלץ אותו מהתופת, הוא לא חפץ להותיר את תלמידיו היקרים מאחור, ולכן נותר עמם עד לרגעים האחרונים לחייהם. מתוך כל בני הישיבה, נותרו לפליטה בחורים בודדים שהצליחו להימלט, אחד מהם היה מקורב ביותר לראש הישיבה ואהוב עליו כבן. המלחמה הסתיימה. בארץ ישראל ובארה"ב מנסים הנמלטים לחפש ניצולים. ראש הישיבה נמנה בין ששת המיליונים שמסרו נפשם על קדושת שמו יתברך.

התלמיד, שכבר היה לאיש ובעל משפחה, התאבל על רבו כדין תלמיד על רבו, וחיפש אחר ניצולים מבני משפחת הרב. בת יחידה היתה לראש הישיבה, אולם למרות החיפושים - שמה לא הופיע בין הנספים. היתכן שניצלה? עוד ברורים ועוד חיפושים, ולבסוף מצליח התלמיד להניח את ידו על פיסת מידע, וכשהוא עושה זאת הוא מבין שיש דברים גרועים יותר ממוות. מתברר כי הבת ניצלה, אך מרב כעס על הקב"ה, הלכה והתנצרה, נישאה לגוי, ולזוג יש ילד במנזר, בו מתחנך להיות כומר. ימים ויליות בכה התלמיד על ראש הישיבה שלו ועל גורלו המר, עד שהחליט לקום ולעשות מעשה. הוא השיג את כתובתה של הבת בבגליה, והחל לשגר אליה מכתבים, שבהם ניסה כמיטב יכולתו לדבר על ליבה, אלא ששום תגובה לא הגיעה ממנה. התלמיד אינו מרפה. הוא מנסה להשיג את מספר הטלפון שלה. מסתבר שאין לה טלפון, מצרך יקר המציאות באותה תקופה, אבל במפעל שבו היא עובדת יש טלפון...

הוא מתקשר בשיחת חוץ יקרה. הבת שומעת מיהו - ומנתקת את השיחה מבלי להוסיף מילה. בשלב זה החליט התלמיד להגיע לביתה, הוא רכש כרטיס טיסה, טס לבלגיה והגיע אל ביתה, ליד העיר גנט. נקש על הדלת והתפלל להצלחה. הדלת נפתחה. בתו של ראש הישיבה פתחה את הדלת, סימני מרירות ניכרים היטב על פניה, אולם זהותה אינה עומדת בספק. מראהו של האדם החרדי העומד שם, מעורר בה סערת רגשות, והיא טורקת את הדלת על פניו. התלמיד נותר המום מן התגובה הנחרצת. הוא מחליט להתעקש, ומתחיל לנקוש על הדלת מבלי להרפות. כעבור שעה פותחת הגברת את הדלת, ושופכת על ראשו את כל זעמה ומרירותה: "שוב אתה? תן לי לחיות את חיי כפי שאני מבינה! חתכתי את השרשרת שלי, ואיני הוֹדֵיָה כבר! מה אתה רוצה ממני?!... היא הפסיקה כדי לנשום, והוא ניצל את ההזדמנות. "איני רוצה כלום - חוץ מכוס מים. אפשר לקבל?" "בסדר" - אמרה בטון רגוע יותר - "אבל המתן בחוץ". משהו נראה לו מתרכך בלב האטום, והוא מיהר להוסיף: "ברשותך אבקש עוד משהו. אני עומד כאן כבר שעה ארוכה, אפשר לקבל גם כיסא"?... האשה סבה לאחוריה, פתחה את דלת הבית, הורתה לו להיכנס פנימה ובכל זאת הוסיפה: "עליך לדעת שאני מתנגדת לכל ויכוח, ולא מעוניינת בשום אופן שתנסה להחזיר אותי בתשובה".

"בסדר" - השיב לה - "רק דבר אחד. את הרי יודעת שאבא שלך היה עבורי גם כמו אבא. הייתי רוצה לשמוע, בבקשה, על הרגעים האחרונים שלו בעולם הזה"... הבת החלה לספר בבכי. התיאור היה מצמרר וקורע לבבות. הנאצים ימ"ש הרגו את אביה באמצע התפלה, כשהוא עטור בטלית ובתפילין. כשסיימה, הודה לה האיש ופסע לעבר הדלת. ברגע האחרון הסתובב ואמר לה: "אני רוצה לומר לך דבר אחרון בטרם אלך: המפתח נמצא אצלך". האשה קימטה את מצחה בחוסר הבנה: "איזה מפתח? על מה אתה מדבר?"

היהודי שתק ולא פרש. הוא רק חזר ואמר: "המפתח נמצא אצלך". היא יצאה אחריו, תחנונים בקולה: "על איזה מפתח אתה מדבר"?... בקצה השביל עצר, נעץ בה את עיניו החודרות ואמר: "מלחמה עצומה היתה בין אביך לבין הצורך יימח שמו. אבא שלך, שהיה הרבי שלי, רצה כל חייו להמשיך את השרשרת ולהעביר את המסורת לדורות הבאים. לצורך היו תכניות אחרות לגמרי - הוא חלם שהנכד של אביך לא יהיה יהודי, ושלא יהיו בעולם יהודים כלל. המפתח מי ניצח במלחמה הזו - נמצא אצלך!!! הוא המשיך ללכת, ונכנס למכונית שהמתינה לו שם. האישה נכנסה הביתה, והביטה בו מבעד לזילון. הוא הורה לנהג: "התחל להתניע, אבל אל תיסע עדיין". חלפו כמה דקות והנה היא רצה אל המכונית: "טוב, הבנתי, אני רוצה שאבא ניצח. אבל איך אני עושה את זה? התחתנתי עם גוי... אולי תסכים לקחת את הבן שלי ולחנך אותו להיות יהודי"? "לקחת את הילד"? - התפלא - "אבל הוא אינו מכיר אותי. אני מוכן לקחת אותו תחת חסותי, רק אם גם את תבואי איתו לארץ". היא היססה מעט, ואז בקשה שימתין לה כמה דקות עד שתכין מזווה. מביתה נסעו שניהם לבית הספר הקתולי, ומשם - ביחד עם הילד - לשדה התעופה. "אני מכיר את הילד הזה" - סיים הרב לאו את המעשה המרתק - "הוא כיום אחד מגדולי הרבנים בישראל!..."

"משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע" - מסר' ולא לימד, משום שאת לפיד האש העובר מדור לדור, צריך להעביר הלאה, כדי שכל אחד יוסיף בו את האש שלו. מי שמנתק את השרשרת באמצע - אינו מנתק רק את עצמו, כי אם גם את סבו ואת סבא של סבא שלו, שמסרו נפשם כדי שהנכד שלהם יישאר יהודי, וימלא את תפקידו בעולם. כעת הגיע תורנו להחיות את הדורות הבאים, ובבוא העת להעביר הלאה את לפיד האש, שימשיך לעביר הלאה והלאה - עד קץ הימים, כשיקבצנו ה' מארבע כנפות הארץ לחסות תחת צלו. [ומתוק האור, שבת קודש]

**ברכת התורה
רון ברינה**

"לְאִדָּם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה

נפתלי בן רוחה : סמי בן שמחה : גורלי בן שמחה

רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה

שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם

אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : דויד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו

מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוחה בת שמשון

מרים בת עזיזה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה

שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב בן פאולה

זיווג הגון - זהבה בת אטו : ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)

רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: גלית בת רות
מרים קרן בת רבקה : אילה לאה בת צפורה
פיבי בת חביבה בן חמו : שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה : חת בת לינה : טרית בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : לאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
מיטל בת לולו : לאית בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה
עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון